

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «СОЛОВЙОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SOLOVYEV v. UKRAINE)**

(Заява № 4878/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

14 грудня 2006 року

ОСТАТОЧНЕ

14/03/2007

Це рішення стане остаточним відповідно до умов, визначених п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Соловйов проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П. Лоренцен (P. Lorenzen), Голова,
пані С. Ботучарова (S. Botoucharova),
п. В. Буткевич (V. Butkevych),
пані М. Цаца-Ніколовська (M. Tsatsa-Nikolovska),
п. Р. Маруст (R. Maruste)
п. М. Віллігер (M. Villiger), судді,
та пані К. Вестердік (C. Westerdiek), Секретар секції
після обговорення у нарадчій кімнаті 20 листопада 2006 року,
виносить таке рішення, яке було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 4878/04), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянином Ізраїлю паном Миколою Миколайовичем Соловйовим – (далі – заявник) 7 січня 2004 року.

2. Уряд України (далі – Уряд) був представлений його Уповноваженими – пані Валерією Лутковською та паном Юрієм Зайцевим.

3. 15 березня 2005 року Суд прийняв рішення направити заяву на комунікацію Уряду. Того ж дня Суд вирішив, що відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції питання прийнятності і суті заяви розглядатимуться одночасно.

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявник народився у 1939 році та проживає у місті Бат-Ям, Ізраїль.

5. Ухвалою Господарського суду Херсонської області від 26 червня 2001 року було порушено провадження у справі про банкрутство ДП «Херсонський суднобудівний завод», колишнього роботодавця заявника. Відповідно до тверджень Уряду це провадження триває по теперішній час.

6. 4 грудня 2002 року Комсомольський районний суд міста Херсона зобов'язав підприємство виплатити заявнику заборгованість із заробітної плати у розмірі 9879 грн¹.

7. 16 січня 2003 року державна виконавча служба Комсомольського районного управління юстиції міста Херсона відкрила виконавче провадження.

8. 11 вересня 2003 року Херсонське обласне управління юстиції повідомило заявника про те, що судові рішення, винесені на його користь, не було виконано у зв'язку із значною кількістю виконавчих проваджень відносно боржника і через те, що процедуру примусової реалізації активів підприємства було заблоковано Законом України «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна» 2864-14 від 29 листопада 2001 року.

9. 6 жовтня 2004 року Фондом державного майна України приватному підприємству було продано 83,61% статутного фонду боржника. За умовами договору купівлі-продажу приватне підприємство зобов'язувалось погасити заборгованість боржника із заробітної плати.

10. 22 червня 2005 року повна сума заборгованості за судовим рішенням була перерахована на депозитний рахунок державної виконавчої служби. Заявнику був направлений лист з проханням повідомити державній виконавчій службі свої банківські реквізити. У невстановлений день заявнику було виплачено заборгованість у повному обсязі.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

11. Відповідне національне законодавство узагальнено в рішенні у справі «Ромашов проти України» (№ 67534/01, пункти 16-18 та 39-41, від 27 липня 2004 року).

1. Близько 1923 євро.

ПРАВО

I. ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ

А. Скарги щодо тривалості невиконання рішення Комсомольського районного суду міста Херсона від 4 грудня 2002 року

12. Заявник скаржився на неможливість державних органів влади своєчасно виконати рішення Комсомольського районного суду міста Херсона від 4 грудня 2002 року. Він послався на пункт 1 статті 6, статтю 13 Конвенції та статтю 1 Першого протоколу до неї, якими у відповідних частинах передбачено:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом...»

Стаття 13

«Кожен, чиї права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

Стаття 1 Першого протоколу до Конвенції

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів...»

13. Уряд зазначив, що заявник не використав усіх національних засобів юридичного захисту, оскільки він не оскаржив стверджувану ним бездіяльність державної виконавчої служби у національних судах та не звернувся до Господарського суду Херсонської області із заявою про включення його до реєстру кредиторів підприємства-боржника у межах провадження у справі про банкрутство. У зв'язку з цим Уряд запропонував визнати заяву неприйнятною.

14. Суд повторює, що ним вже відхилялись аналогічні заперечення Уряду у подібних справах (див., наприклад, рішення у справі «Гаркуша проти України», № 4629/03, пункти 18-19, від 13 грудня 2005 року), а тому не вбачає причин для того, щоб дійти протилежного висновку у цій справі.

15. Суд доходить висновку, що ця частина заяви порушує питання факту та права відповідно до Конвенції, вирішення яких вимагає вивчення справи по суті. Він не вбачає підстав для проголошення її неприйнятною.

В. Інші скарги

16. Заявник далі скаржився на порушення пункту 1 статті 4 Конвенції, оскільки він був вимушений безоплатно працювати. Суд зазначає, що заявник виконував свою роботу добровільно і його право на оплату праці ніколи не заперечувалось. Таким чином, спір стосується прав та обов'язків цивільного характеру, але не виявляє жодних ознак рабства або примусової чи обов'язкової праці у значенні цього положення (див. згадану вище ухвалу у справі «Сокур проти України», № 29439/02, від 26 квітня 2005 року). За цих обставин Суд вважає, що ця частина заяви має бути відхилена як повністю необґрунтована згідно з пунктами 3 та 4 статті 35 Конвенції.

II. ЩОДО СУТІ

17. У своїх зауваженнях щодо суті скарг заявника стосовно тривалості невиконання рішення Комсомольського районного суду міста Херсона від 4 грудня 2002 року Уряд надав доводи, подібні до тих, що він вже надавав у справах «Ромашов проти України» та «Войтенко проти України» стверджуючи, що не було порушення ні пункту 1 статті 6 Конвенції, ні статті 1 Першого протоколу до неї (див. згадане вище рішення у справі «Ромашов проти України», пункт 37, та рішення у справі «Войтенко проти України», № 18966/02, від 29 червня 2004 року, пункт 37).

18. Надалі Уряд стверджував, що хоча до 6 жовтня 2004 року підприємство-боржник належало державі, воно було окремою юридичною особою і відповідно до національного законодавства держава не могла відповідати за його боргами. Більше того, 6 жовтня 2004 року Фондом державного майна України було продано 83,61% статутного фонду цього підприємства приватній особі. Відповідно виконання рішення, винесеного на користь заявника, не могло здійснюватись за рахунок держави.

19. Заявник не погодився.

20. Суд нагадує, що він вже постановляв, що держава відповідає за борги державного підприємства, незважаючи на те, що воно є окремою юридичною особою, а тому держава була відповідальною за повну виплату заявнику сум, присуджених йому рішеннями суду (див., наприклад, рішення у справі «Михайленки та інші проти України», № 35091/02, № 35196/02, № 35201/02, № 35204/02, № 35945/02, № 35949/02, № 35953/02, № 36800/02, № 38296/02 та № 42814/02, пункти 43-46, ECHR 2004-XII).

21. Більше того, Суд вважає, що той факт, що держава продала значну частину статутного фонду підприємства, що їй належало, приватному підприємству, не звільнив державу від зобов'язання виплатити борг за судовим рішенням, який виник до продажу частини статутного фонду підприємства. Якщо держава передає такі зобов'язання новому власнику, що і відбулось у даній справі (див. пункт 9 вище), держава повинна забезпечити дотримання новим власником вимог, закріплених у пункті 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до неї, та не допустити, щоб остаточне обов'язкове судове рішення залишалось без виконання на шкоду іншій стороні. З огляду на думку, викладену вище, Суд вважає, що держава відповідала за виконання рішення Комсомольського районного суду міста Херсона від 4 грудня 2002 року протягом всього виконавчого провадження.

22. Суд зазначає, що рішення, винесене на користь заявника, не виконувалось протягом більш ніж двох років та п'яти місяців.

23. Суд повторює, що він вже визнавав порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до неї у справах, що стосувались питань, подібних до тих, що зазначені у даній заяві (див., наприклад, цитовані вище «Ромашов проти України», пункти 42-46, та «Войтенко проти України», пункти 53-55).

24. Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодних переконливих фактів і доводів, які змогли б переконати Суд дійти протилежного висновку у цій справі. Отже, було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції та статтю 1 Першого протоколу до неї.

25. За цих обставин Суд не вважає за необхідне розглядати ту ж саму скаргу з огляду на статтю 13 Конвенції (див. рішення у справі «Деркач та Палек проти України», № 34297/02, № 39574/02 пункт 42, від 21 грудня 2004 року).

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

26. Стаття 41 Конвенції встановлює:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

27. Заявник вимагав компенсацію матеріальної шкоди у розмірі 10 000¹ доларів США. Він також вимагав компенсацію моральної шкоди у розмірі 3000² доларів США

28. Уряд стверджував, що заявник не обґрунтував заявлених ним вимог, та зауважив, що визнання порушення становитиме достатню справедливую сатисфакцію.

29. Суд не вбачає жодного причинного зв'язку між встановленим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою. Тому Суд відхиляє цю вимогу.

30. Стосовно вимог заявника щодо компенсації йому моральної шкоди Суд на засадах справедливості, як цього вимагає стаття 41 Конвенції, присуджує заявнику суму в розмірі 600 євро.

B. Судові витрати

31. Заявник також вимагав 606,9 доларів США³ у якості відшкодування йому витрат на приїзд до України у серпні 2005 року та 44,45 грн⁴ у якості витрат на листування та переклад.

32. Уряд відхилив цю вимогу.

33. Відповідно до практики Суду заявник має право на відшкодування йому судових витрат, якщо було продемонстровано, що вони були необхідними та фактично понесеними, а також обґрунтованими щодо розміру. У даній справі, враховуючи інформацію з цього приводу та викладені вище критерії, Суд вважає за доцільне присудити заявнику суму в розмірі 8 євро з огляду на судові витрати заявника, пов'язані із провадженням у Суді.

1. Близько 7 975 євро.

2. Близько 2 392 євро.

3. Близько 484 євро.

4. Близько 8 євро.

С. Пеня

34. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої мають бути додані три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги заявника за пунктом 1 статті 6, статті 13 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до неї прийнятними, а решту скарг заявника неприйнятними;
2. *Постановляє*, що у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
3. *Постановляє*, що у цій справі було порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції;
4. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скаргу заявника за статтею 13 Конвенції;
5. *Постановляє*, що:
 - (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має виплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
 - (i) 600 (шістсот) євро в якості компенсації моральної шкоди;
 - (ii) 8 (вісім) євро в якості компенсації судових витрат;
 - (iii) плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнуто;
 - (б) у випадку невиплати чи несвоєчасної виплати державою-відповідачем належної заявнику суми на неї нараховуватиметься пеня, яка дорівнює граничній позичковій ставці Європейського центрального банку плюс три відсотки, з часу, коли закінчиться згаданий вище тримісячний строк, і до моменту повного розрахунку;
6. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено в письмовій формі 14 грудня 2006 року згідно з пунктами 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК
(C. Westerdiek)
Секретар

П. ЛОРЕНЦЕН
(P. Lorenzen)
Голова